

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **E. V.** pre pokračujúci prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 28. júna 2012 v Bratislave dovolanie obvineného **E. V.** proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 26. apríla 2011, sp. zn. 2To/66/2011, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného **E. V.**
sa o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Námestovo z 26. apríla 2011, sp. zn. 6T/14/2011, bol obvinený **E. V.** uznaný za vinného v bodoch 1/, 2/ a 3/ výroku z pokračujúceho prečinu ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

- 1/ zamestnávateľovi **Z. Š.**, nar. **X.. J. X.**, poslal dňa 17. decembra 2009 list s úmyslom poškodiť jej dobré meno v zamestnaní, ako aj spôsobiť stratu zamestnania, do ktorého listu napísal, že **Z. Š.** sa po krádeži OSB laminátových dosiek z hotela Radar zúčastnila niekoľkodňových osláv, ktorým predchádzalo fotenie aktov s páchatel'mi predmetnej krádeže, za čo **P. Z. Š.** požičal svoje osobné auto,
- 2/ dňa 20. decembra 2009 v presne nezistenom čase v Nižnej v hoteli Radar pred hosťami a zamestnancami hotela Radar vyhlasoval nepravdy o **Z. Š.**, pričom povedal, že je prostitútka,

3/ dňa 27. januára 2010 poslal list rodičom Z. Š., do ktorého uviedol, že ich dcéra v hoteli Radar v Nižnej otravuje ženatých chlapov a poskytuje im erotické služby.

Okresný súd Námestovo (*d'alej len „okresný súd“*) za to obvineného Ľ. V. odsúdil podľa § 373 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu súd výkon trestu podmienenečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu na 18 (osemnásť) mesiacov.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie iba obvinený Ľ. V. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (*d'alej len „odvolací súd“*) uznesením z 3. augusta 2011, sp. zn. 2To/66/2011, odvolanie obvineného Ľ. V. zamietol podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné.

Dňa 5. marca 2012 bolo na Okresný súd Námestovo doručené dovolanie obvineného Ľ. V., ktoré podal prostredníctvom súdom ustanoveného obhajcu JUDr. Milana Vavreka, advokáta so sídlom advokátskej kancelárie v L., okr. T.. Dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu a sú v ňom uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ a písm. i/ Tr. por.

V písomných dôvodoch dovolania obvinený Ľ. V. argumentuje v podstate tým, že mu okresný súd svojim postupom znemožnil účinným spôsobom sa v konaní pred súdom brániť, čím zásadným spôsobom porušil jeho ústavné a základné právo na obhajobu. Nezákonnosť postupu spočíva v tom, že okresný súd vykonal hlavné pojednávanie 26. apríla 2011 v jeho neprítomnosti napriek tomu, že on svoju neúčast' na tomto úkone riadne ospravedlnil. Toto hlavné pojednávanie bolo navyše jediné, ktoré okresný súd v jeho trestnej veci vykonal, a keďže tak učinil v jeho neprítomnosti, znemožnil mu tým predložiť dôkazy svedčiace o jeho nevine. V tomto pochybení okresného súdu vidí obvinený Ľ. V. naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a písm. d/ Tr. por.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. argumentoval obvinený Ľ. V. tým, že nebola naplnená subjektívna stránka daného trestného činu, lebo vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by konal s cieľom úmyselne poškodiť Z. Š.

V tomto smere podľa jeho názoru súd vyhodnotil dôkazy jednostranne v jeho neprospech, pretože vôbec nevzal do úvahy tvrdenia obvineného a výpovede svedkov v prípravnom konaní, konkrétne svedkov L. B., Ing. D. S., Ing. M. H. a S. K.

Túto argumentáciu ďalej rozviedol tvrdiac, že na naplnenie skutkovej podstaty prečinu ohovárania musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že došlo k oznámeniu takých nepravdivých údajov, ktoré sú značnou mierou spôsobilé ohroziť vážnosť poškodenej u spoluobčanov, resp. poškodiť ju v zamestnaní, pričom preukázanie tejto skutočnosti zo strany obžaloby bolo na podklade jednostranných dôkazov. Listinné dôkazy podľa neho svedčia iba o tom, že rodičov poškodenej chcel písomne upozorniť na morálne a etické poklesky ich dcéry a listom pre majiteľa firmy, ktorá rekonštruovala hotel, chcel majiteľa firmy upozorniť na to, že materiál vnesený do areálu hotela je v nočných hodinách prevážaný na iné miesto, čo nie je obvyklé. Ak došlo ku konfliktu medzi ním a poškodenou, išlo len o impulzívne konanie, nie o vopred naplánovaný útok. Úmysel nie je možné vyvodit' iba na základe jeho následného konania, keď mal snahu o kritiku poškodenej za jej, podľa jeho názoru, morálne prehrešky. Na záver okresnému súdu vytkol, že tento pri uznaní viny vychádzal len z jeho priznania, ktoré nebolo podporené žiadnymi ďalšími hodnovernými dôkazmi.

Na základe uvedeného obvinený Ľ. V. žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech a aby napadnuté uznesenie krajského súdu a s ním v spojení aj rozsudok okresného súdu zrušil.

Predsedníčka senátu okresného súdu v zmysle § 376 Tr. por. zaslala rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, spolu s výzvou, aby sa k nemu v určenej lehote vyjadrili.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Námestovo vo vyjadrení uviedla, že podľa jej názoru okresný súd vychádzal z dôkazov, ktoré na hlavnom pojednávaní riadne vykonal a po ich vyhodnotení dospel k správne mu záveru, že obvinený Ľ. V. sa dopustil skutku tak, ako mu za vinu kládla obžaloba. Skutočnosti, ktoré v dovolaní obvinený Ľ. V. uvádza, sú tie isté, ktoré použil už v odvolaní. S týmito skutočnosťami sa odvolací súd riadne vysporiadal, preto nie je dôvod sa nimi bližšie opätovne zaoberať.

S poukazom na tieto tvrdenia navrhla dovolanie obvineného Ľ. V. podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

K dovolaniu sa vyjadrila aj poškodená Z. Š. Skutočnosti, ktoré uviedla vo vyjadrení možno stručne zhrnúť tak, že rozhodnutie súdu považuje za správne a zákonné, ktoré má oporu vo výsledkoch dokazovania. Čo sa týka vykonania hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného, tak má za to, že okresný súd postupoval správne, lebo povinnosťou obvineného bolo riadne a včas svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní ospravedlniť, čo neurobil. Na záver svojho vyjadrenia zdôraznila, že obvinený môže byť rád, že mu bol uložený trest na samej dolnej hranici trestnej sadzby, čo v podstate znamená, že bol len ráznejšie upozornený na to, aby si svoje konanie uvedomil, oľutoval a prestal ďalej páchať trestnú činnosť.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bol spisový materiál Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T 14/2011 spolu s dovolaním obvineného Ľ. V. riadne predložený na rozhodnutie 23. mája 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvineného Ľ. V. a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por., § 372 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom súdom ustanoveného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť pred 1. septembrom 2011, Najvyšší súd Slovenskej republiky postupujúc v zmysle ust. § 567j ods. 7 Tr. por. použil § 371 v znení účinnom do 31. augusta 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“) úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov,

ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Zároveň ale platí, že dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až g/ Tr. por. nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti (*§ 371 ods. 3 Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011*).

V posudzovanej trestnej veci obvinený E. V. ako prvý uplatnil dôvod dovolania uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011, dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osobe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Z dikcie cit. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím

dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení v konečnom dôsledku zásadným spôsobom.

V trestnej veci obvineného Ľ. V. nebol daný ani jeden z dôvodov povinnej obhajoby v zmysle ustanovenia § 37 Tr. por. Obvinený Ľ. V. napriek tomu využil svoje právo a požiadal súd o ustanovenie obhajcu. Urobil tak v rámci odvolacieho konania (*podaním z 22. júla 2011 – v spise na č. l. 202*), hoci o tomto práve bol ako obvinený riadne poučený už pri svojom prvom výsluchu 7. apríla 2010 (*ako to vyplýva zo zápisnice o úkone v spise na č. l. 8*), no v tom čase sa rozhodol toto právo nevyužiť.

Predsedníčka senátu odvolacieho súdu opatrením z 27. júla 2011, sp. zn. 2To/66/2011, ustanovila obvinenému Ľ. V. podľa § 40 ods. 2 Tr. por. za obhajcu JUDr. Chlapíka, advokáta so sídlom v Ž. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zisťuje, že si obhajca svoje povinnosti plnil riadne a k výkonu obhajovacích práv obvineného pristupovali aktívne a zodpovedne. Dovolací súd preto konštatuje, že porušenie ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe v posudzovanej trestnej veci nezistil. V tomto smere nakoniec obvinený Ľ. V. ani nič nenamietal.

Naopak, on porušenie svojho práva na obhajobu zásadným spôsobom videl v tom, že okresný súd vykonal hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti bez toho, aby na tento procesný postup boli splnené zákonné podmienky.

Obsahom práva na obhajobu, ktoré je prvkom spravodlivého procesu, je aj možnosť vznášať osobne a tiež prostredníctvom obhajcu námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde. Odňatie tejto možnosti vykonaním verejného zasadnutia bez prítomnosti obvineného pre ktorý postup neboli splnené zákonné podmienky, napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. Uvedený nezákonný postup v sebe ale zároveň zahŕňa aj zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto v takom prípade neprichádza do úvahy záver o naplnení dovolacieho dôvodu aj podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z dôvodu, že v uvedenej situácii je ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (*pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*

z 9. februára 2010, sp. zn. 2 Tdo 46/2009, in: Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR číslo 1/2011).

S poukazom na hore uvedené fakty (*neexistencia dôvodov povinnej obhajoby*) ako aj právny záver vyslovený v uznesení najvyššieho súdu z 9. februára 2010, sp. zn. 2 Tdo 46/2009, dovolací súd konštatuje, že v trestnej veci obvineného Ľ. V. k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 evidentne nedošlo.

Zároveň ale z vyššie uvedeného vyplýva, že spomínaná námietka obvineného Ľ. V. obsahovo napĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por., ktorý dôvod obvinený Ľ. V. uplatnil ako ďalší v poradí. Dovolací súd preto skúmal, či v posudzovanej trestnej veci tento dovolací dôvod je skutočne daný.

Podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011, dovolanie možno podať, ak hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Prítomnosť na hlavnom pojednávaní upravuje § 252 Tr. por.

Podľa ods. 1 cit. par., hlavné pojednávanie sa koná za stálej prítomnosti všetkých členov senátu, zapisovateľa a prokurátora.

Podľa ods. 2 cit. par., v neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a pritom

a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,

b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrovaní alebo skrátanom vyšetrovaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skrátaného vyšetrovania,

c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,

d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného.

Podľa ods. 3 cit. par., hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Podľa ods. 4 cit. par., v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať hlavné pojednávanie bez prítomnosti obhajcu. Ak nejde o prípad povinnej obhajoby a obžalovaný má obhajcu, možno vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obhajcu, len ak s tým obžalovaný súhlasí.

Podľa ods. 5 cit. par., ak súd rozhodne, že sa hlavné pojednávanie vykoná v neprítomnosti obžalovaného, možno za podmienok uvedených v § 263 ods. 3 prečítať zápisnice o výsluchu spoluobžalovaných, svedkov a znalcov aj bez súhlasu obžalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací poukazujúc na vyššie citované zákonné ustanovenia konštatuje, že na hlavnom pojednávaní okresného súdu z 26. apríla 2011 boli splnené všetky zákonné podmienky na konanie v neprítomnosti obvineného Ľ. V.

Pokiaľ ide o formálne podmienky § 252 ods. 2 Tr. por., je potrebné uviesť, že obžaloba bola obvinenému Ľ. V. riadne doručená 4. novembra 2011 (*doručenka v spise na č. l. 174*); na predmetné hlavné pojednávanie bol riadne a včas predvolaný – predvolanie mu bolo doručené do vlastných rúk 22. marca 2011 (*doručenka v spise na č. l. 183*); o skutku, ktorý je predmetom obžaloby bol v prípravnom konaní opakovane vypočutý v dňoch 7. apríla 2010 (*zápisnica o úkone v spise na č. l. 8 - 12*)

a 8. novembra 2010 (*zápisnica o úkone v spise na č. l. 130 - 135*), ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por. o vznesení obvinenia bolo takisto dodržané – uznesenie o vznesení obvinenia mu bolo doručené 19. marca 2010 (*doručenka v spise na č. l. 7*); obvinený Ľ. V. bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania (*doručenka v spise na č. l. 157*) – právo preštudovať spis obvinený Ľ. V. nevyužil.

Na obvineného sa súčasne nevzťahuje žiadna z podmienok § 252 ods. 3 Tr. por. účinného do 31. augusta 2011, ktorá by vylúčila možnosť konať v jeho neprítomnosti – obvinený Ľ. V. nebol vo väzbe ani vo výkone trestu odňatia slobody, horná hranica trestného činu, pre ktorý bol trestne stíhaný neprevyšovala päť rokov a v jeho prípade nebol daný ani žiaden z dôvodov povinnej obhajoby, ako to už bolo vyššie zdôvodnené.

Napokon možno konštatovať, že pre konanie v neprítomnosti obvineného Ľ. V. bola splnená aj materiálna podmienka, ktorou je, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obvineného.

Z úradného záznamu spísaného 27. apríla 2011 vec prejednávajúcou sudkyňou okresného súdu (*v spise na č. l. 192*) vyplýva, že táto v čase konania hlavného pojednávania nemala vedomosť o podaní obvineného Ľ. V. z 20. apríla 2011, v ktorom tento ospravedlňoval svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní 26. apríla 2011 z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na zakúpenie cestovného lístka na cestu na súd a späť a zároveň žiadal ustanoviť obhajcu podľa § 40 ods. 2 Tr. por. Túto vedomosť nemala preto, lebo hlavné pojednávanie sa začalo o 8,00 hod., no pre poštu sa chodieval až po otvorení poštového úradu, okolo 8,15 hod. Navyše podanie obvineného Ľ. V. nebolo adresované k spisovej značke jeho trestnej veci, ale len všeobecne na meno konajúcej sudkyne, takže sa zásielka v podateľni neotvorila, ale predložila sa rovno sudkyňi, ktorá sa tak s jej obsahom oboznámila až po vyhlásení rozsudku (*skončení pojednávania*). Zo zápisnice o úkone vyplýva, že hlavné pojednávanie v tejto veci bolo skončené 26. apríla 2011 o 9,15 hod.

Čo sa týka námietky obvineného Ľ. V., že svoju neúčast' na hlavnom pojednávaní ospravedlnil riadne a včas, dovolací súd zhodne so súdmi nižších stupňov dospel k záveru, že tomu tak nebolo a to z nižšie uvedených dôvodov.

Z obsahu podania obvineného Ľ. V. 20. apríla 2011 výslovne nevyplývalo, že by s prejednaním tejto trestnej veci v jeho neprítomnosti nesúhlasil a už vôbec nie, že by z uvedeného dôvodu požiadal súd o odročenie hlavného pojednávania.

Nad rámec odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu treba ďalej uviesť, že zo zápisnice o výsluchu obvineného Ľ. V. vyplynulo, že tento je nemajetný a nepracuje už dlhšiu dobu. Z jeho strany preto nešlo o náhly (prekvapivý) stav nedostatku finančných prostriedkov, ale naopak o stav dlhodobý, pretrvávajúci. Z toho potom nepochybne vyplýva, že už v čase doručenia predvolania na hlavné pojednávanie 22. marca 2011 musel obvinený Ľ. V. vedieť, že sa ho z tohto dôvodu nezúčastní. Napriek tomu danú skutočnosť okresnému súdu oznámil až na „poslednú chvíľu“, listom podaným na poštovú prepravu 20. apríla 2011 (*22.4.2011 bol štátny sviatok – Veľký piatok, 23.-24.4.2011 – víkend, 25.4.2011 bol štátny sviatok – Veľkonočný pondelok -- pozn. súdu*), teda skoro mesiac po doručení predvolania. Obvinený je pritom povinný prekážky, ktoré mu bránia v účasti na nariadených úkonoch v trestnom konaní, oznámiť súdu resp. orgánom činným v trestnom konaní bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o nich dozvedel. Pod pojmom bez zbytočného odkladu (bezodkladne) treba rozumieť v lehote spravidla pár dní (max. 5 - 7 dní), no určite nie mesiac. K samotnému dôvodu (*nedostatok peňazí na zakúpenie lístka*) dovolací súd poznamenáva, že obvinený Ľ. V. na list z 20. apríla 2011, ktorým ospravedlňoval svoju neúčasť, použil poštovú známku v hodnote 1 €. Cena spiatočného lístka z Nižnej do Námestova autobusom ani dnes neprekročí sumu 3,50 € (*pozri www.cp.sk*). Suma 2,50 €, ktorú by obvinený Ľ. V. na cenu lístka musel ešte doplatiť, podľa názoru dovolacieho súdu nemohla objektívne tvoriť prekážku v účasti obvineného na hlavnom pojednávaní. Práve z týchto dôvodov nebolo možné považovať ospravedlnenie obvineného Ľ. V. za riadne a včasné.

Z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 je ale podstatné aj tak iba to, či pre vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného boli splnené zákonné podmienky (§ 252 Tr. por.), a to v čase začatia hlavného pojednávania. Ak boli tieto podmienky splnené – a v posudzovanom prípade ako bolo už vyššie uvedené splnené boli – súd môže bez ďalšieho (*ipso facto*) vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného, teda nevyžaduje sa akýkoľvek prejav vôle obžalovaného spočívajúci v jeho súhlase, resp. nesúhlase s takýmto postupom.

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a záverov dovolací súd konštatuje, že v posudzovanej trestnej veci obvineného L. V. dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 splnený nie je.

Ako posledný uplatnil obvinený L. V. dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

K nemu, ako už bolo vyššie uvedené, argumentoval tým, že nebola naplnená subjektívna stránka daného trestného činu, lebo vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by konal s cieľom úmyselne poškodiť Z. Š.. V tomto smere podľa jeho názoru súd vyhodnotil dôkazy jednostranne v jeho neprospech, pretože vôbec nevzal do úvahy tvrdenia obvineného a výpovede svedkov v prípravnom konaní, konkrétne svedkov L. B., Ing. D. S., Ing. M. H. a S. K.. Okresnému súdu vytkol, že tento pri uznaní viny vychádzal len z jeho priznania, ktoré nebolo podporené žiadnymi ďalšími hodnovernými dôkazmi.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné uviesť, že tento je daný v prípadoch, keď rozhodnutie súdov spočíva na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečnými skutkovými zisteniami, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností

vyučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčanie trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) ako aj pri ukladaní trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi (§ 47 ods. 2 Tr. zák.). Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú vzťah k právnej kvalifikácii skutku.

Naopak, z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 je zrejmé, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení, pretože nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu (zavinenie). Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (*stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho*

súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj 39/2010, prijaté 14. júna 2010 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 1/2011).

Platí tiež, že nevykonanie dokazovania v rozsahu predpokladanom obvineným a hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstávám obvineného, nie je možné uplatniť pod dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (porušenia práva na obhajobu), resp. podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (nesprávne právne posúdenie zisteného skutku), ale ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu obvineného, aby boli vykonané dôkazy (zistený skutkový stav) v jeho prospech (*pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 15/2009 z 22. júla 2009*).

Z obsahu dovolacích námietok obvineného Ľ. V. uplatnených vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011 je evidentné, že tieto smerovali výlučne do roviny skutkových zistení, keďže nimi obvinený spochybňoval súdmi ustálený skutkový stav poukazujúc pritom na rozsah vykonaného dokazovania (*námietka, že neboli vypočutí ním navrhnutí svedkovia L. B., Ing. D. S., Ing. M. H., S. K.*) ako aj na samotné hodnotenie dôkazov súdmi oboch stupňov (*námietky, že súdy hodnotili dôkazy jednostranne, vychádzali len z jeho priznania, ktoré nebolo podložené inými dôkazmi, ďalej že nebolo preukázané, že by došlo k vážnemu a spôsobilému oznámeniu nepravdivých údajov, keď on hovoril len pravdu a pod.*). V súvislosti s týmito dovolacími námietkami je nutné tiež podotknúť, že obvinený Ľ. V. v dovolaní v podstate len zopakoval svoju obhajobnú argumentáciu, ktorú uplatnil už aj v odvolacom konaní, pričom z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, že tento súd sa ňou zaoberal a náležitým spôsobom sa s ňou vyrovnal.

Posudzujúc obsah týchto dovolacích námietok v kontexte vyššie uvedených judikátov a právnych úvah dovolacích súd konštatuje, že obvinený Ľ. V. s týmito argumentmi stojí zjavne mimo uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v znení účinnom do 31. augusta 2011.

Len pre úplnosť treba uviesť, že konanie obvineného Ľ. V. tak, ako je vymedzené v tzv. skutkovej vete výroku rozsudku okresného súdu, bolo po právnej stránke správne kvalifikované ako pokračovací (*nie pokračujúci ako ho v rozsudku označil okresný súd – pozn. súdu*) prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1 Tr. zák.

V dovolacom konaní platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por., dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe všetkých vyššie uvedených skutočností, úvah a právnych záverov konštatuje, že posudzovanej trestnej veci dôvody dovolania upravené v ust. § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ a písm. i/ Tr. por. evidentne splnené nie sú, preto s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného E. V. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júna 2012

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Véghová